

Det kan betale sig at arbejde

Der har været en del debat om, hvorvidt det kan betale sig for en dagpengemodtager at tage et job til overenskomstmæssig mindsteløn.

En gennemgang af industriens overenskomst og overenskomsten for butiksansatte viser, at indkomsten ved arbejde til mindstelønnen ligger over dagpengeniveauet.

Dagpengesatsen pr. time udgør godt 112 kr., men ved en sammenligning med lønindkomst bør der tages højde for, at der skal betales arbejdsmarkedsbidrag af sidstnævnte, men ikke af dagpengene. Det hæver den reelle værdi af dagpengesatsen med knap 10 kr. pr. time. Dertil kommer, at dagpengemodtagere får indbetalt dobbelt ATP-bidrag set i forhold til en fuldtidsbeskæftiget lønmodtager i den private sektor. I en sammenligning udgør den relevante dagpengesats derfor 124 kr.

Tabel 1. Dagpengesats mv. 2015

	----- Kr. -----
Dagpengesats pr. time	111,8
Værdi af manglende arbejdsmarkedsbidrag	9,7
ATP (statsbidrag)	2,6
I alt	124,0

Kilde: Beskæftigelsesministeriet og egne beregninger.

Denne overstiger den ”rå” mindsteløn i industriens overenskomst på knap 112 kr. i timen. Men en lønmodtager på mindsteløn oppebærer samtidig en række tillæg og pensionsindbetalinger mv., der bringer den reelle timeløn op på i alt 144,50 kr. En arbejdsløs får dermed reelt godt 20 kr. mere i timen ved at tage et job til mindstelønnen.

Tabel 2. Forskel mellem dagpengesats og mindsteløn i industriens overenskomst

	----- Kr. -----
Mindsteløn i Industriens overenskomst	111,9
Genebetaling ekskl. overtid	9,9
Fritvalgskonto (1,7 pct. af lønnen)	1,6
Ekstra feriebetaling (ca. 1 pct. af lønnen)	1,2
Feriefridage (værdi 2,5 pct. af lønnen)	3,1
Arbejdsgivers bidrag til arbejdsmarkedspension (8 pct.)	10,3
ATP (arbejdsgiver)	1,3
Værdi af jobfradrag, omregnet til løn	4,9
I alt	144,5
Forskel	20,5
Forskel, ekskl. pension	11,5
Forskel, ekskl. pension og feriefridage	8,5

Kilde: Industriens overenskomst, DA's strukturstatistik og egne beregninger.

Tillæggene udgøres af genebetalinger på 9,9 kr. pr. time. Det meste er tillæg for arbejde på forskudt tid, fx efter kl. 18 eller i weekender. Dertil kommer fritvalgskontoen på 1,7 pct. af lønnen, svarende til 1,6 kr. i timen og værdien af de fem feriefridage, som Industriens overenskomst giver ret til efter ni måneders ansættelse, og som dagpengemodtageren ikke har. Sidstnævnte har alene fem ugers ferie, jf. ferieloven. Feriegodtgørelsen på 12½ pct. af lønnen er ca. 1 pct.-point større end nødvendigt for at finansiere fem ugers ferie. Merværdien svarer til 1,2 kr. i timen. Endvidere indbetaler arbejdsgiver et pensionsbidrag på 8 pct. af lønnen til arbejdsmarkedspension, sva-

rende til godt 10 kr. i timen samt det almindelige ATP-bidrag på 1,3 kr. i timen. Endelig har en lønmodtager ret til et jobfradrag på 8,05 pct. af lønnen ekskl. pensionsindbetaling, der kan fratrækkes i bunden af skatteskalaen som et ligningsmæssigt fradrag. Det har en omregnet værdi på timelønnen på knap 5 kr. i timen, som skal tillægges timelønnen i en sammenligning med dagpengemodtageren.

Det er mest rigtigt at indregne pension, som jo udgør en værdi for lønmodtageren. Både i form af udskudt forbrug til pensionsalderen samt i form af gode forsikringer mod død og nedsat arbejdsevne, som arbejdsløse ikke har mulighed for at tegne på samme vilkår. Men selv hvis der ses bort fra arbejdsgivers pensionsbidrag, er der en forskel på knap 12 kr. i timen i mindstelønnens favør. Ses der også bort fra værdien af de fem feriefridage, er mindstelønnen stadig knap 9 kr. højere end dagpengene.

Det er kun få personer i industrien, der arbejder på eller lige over overenskomstens mindstelønssatser. De typiske startlønninger er væsentlig højere end overenskomsternes niveau. Ansættelser på eller lige over mindstelønnen er mere udbredt på butiksområdet, hvor der beskæftiges mange unge i tidsbegrænsede stillinger og i job på nedsat tid. Op mod 45 pct. af de ansatte arbejder til lønninger på eller lige over mindstelønnen i denne branche. Heraf har hovedparten dog et anciennitetstillæg, som ikke er indeholdt i nedenstående analyse.

Nedenfor er vist den tilsvarende beregning for butiksområdet, hvor mindstelønnen for en ufaglært er en anelse mindre end i Industriens overenskomst.

Tabel 3. Forskel mellem dagpengesats og mindsteløn i butiksoverenskomsten

	----- Kr. -----
Mindsteløn (ufaglært) i butiksoverenskomsten	110,6
Genebetaling ekskl. overtid	9,8
Fritvalgskonto (1,7 pct. af lønnen)	2,0
Ferietillæg (1 pct. af lønnen)	1,2
Feriefridage (ca. 2,5 pct. af lønnen)	3,0
Arbejdsgivers pensionsbidrag (7,7 pct.)	9,8
ATP (arbejdsgiver)	1,3
Værdi af jobfradrag, omregnet til løn	4,9
I alt	142,6
Forskel	18,6
Forskel, ekskl. pension	10,1
Forskel, ekskl. pension og feriefridage	7,1

Kilde: Butiksoverenskomsten (HK/Handel og DEA), DA's strukturstatistik og egne beregninger.

Der er gevinst på knap 19 kr. ved at tage et ufaglært job til mindsteløn på butiksområdet. Selv når der ses bort fra værdien af arbejdsmarkedspension og feriefridage, er der en gevinst på henholdsvis knap 10 kroner og 7 kr. i timen. Efter et års arbejde i butikssektoren opnås derudover et overenskomstmæssigt anciennitetstillæg på 2,90 kr.

Helt overordnet er der betydelige fordele ved at opnå arbejde på det overenskomstbaserede arbejdsmarked. De kortsigtede fordele, som er dokumenteret ovenfor, bliver efterhånden større. Det skyldes, at aflønning og frynsegoder (som der er set bort fra i ovenstående) stiger med ancienniteten. Især i de første år. I industrien er gennemsnitslønnen for timelønnede ca. 5 pct. højere for personer med erhvervs erfaring mellem et og to år, sammenlignet med personer med erhvervs erfaring under et år. I detailhandlen er der mange butikker, hvor medarbejderne får rabat ved indkøb. I ek-

sempelvis Netto får man efter seks måneders ansættelse 5 pct. på alle indkøb i Netto og i Føtex 8 pct.

At lønnen stiger markant med ansættelsestiden er bl.a dokumenteret af DA i deres analyse af beskæftigelse tæt på mindstelønnen.¹ Det betyder samtidigt, at langt hovedparten af de ansatte, der arbejder tæt på mindstelønnen er meget unge. Kun 13 pct. af de beskæftigede er under 25 år, men de udgør 60 pct. af gruppen, der tjener mindre end 5 kr. mere end mindstelønnen, jf. tabel 4.

Tabel 4. Beskæftigede, forskel mellem løn og mindstesats

<i>Difference</i>	<i>Under 25 år</i>	<i>25-30 år</i>	<i>Over 30 år</i>
	----- Antal fuldtidsbeskæftigede -----		
0-1 kr.	4.700	1.100	2.600
1-5 kr.	10.000	1.900	3.900
5-10 kr.	3.500	1.500	4.300
10-15 kr.	2.800	1.500	5.500
15-20 kr.	2.200	1.600	6.900
20-30 kr.	3.100	3.400	19.500
30-40 kr.	2.800	4.000	31.100
40-50 kr.	2.400	3.700	34.300
Over 50 kr.	4.500	9.900	113.500
I alt	36.000	28.600	221.600

Kilde: Særkørsel fra DA.

Blandt personer over 30 år er det kun 1,2 pct., der arbejder tæt på mindstelønnen, eller 2,9 pct., hvis man inkluderer alle, der har en løn op til 5 kr. over mindstelønnen.

Der er både i kontanthjælpssystemet og dagpengesystemet særlige regler for unge. I dagpengesystemet vil man, hvis man ikke har en uddannelse og efter 26 ugers ledighed få sine dagpenge reduceret til halvdelen. Langt de fleste, der arbejder på mindstelønnen vil ikke have en kompetencegivende uddannelse, og de maksimale dagpenge vil derfor ikke være et reelt alternativ i en længere periode.

¹ Agenda-analyse fra 13. marts 2015.